



SAMRÅD

GRANSKNING

ANTAGANDE

LAGA KRAFT



PLANBESKRIVNING

DETALJPLAN FÖR

Järvsö-Nybo 24:1, 4:2 samt 1:10, "Mines camping"

LJUSDALS KOMMUN
GÄVLEBORGS LÄN

Datum 2022-04-27 Dnr: SSN 00287/2019
Antagen av Kommunfullmäktige 2022-06-20 §89
Laga kraftvunnen 2022-07-15

PLANBESKRIVNING

Planhandlingar

Plankarta
Planbeskrivning

Underlag

Miljökonsekvensbeskrivning
Bilaga 1 PM Grundläggning
Bilaga 2 PM Provhål Mines

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Bakgrund

En ansökan om planbesked inkom 2019-07-09 från ett lokalt företag med önskemål att planlägga området vid Mines strand för campingändamål.

Mines söder om Järvsö har utvecklats från välbesökt badstrand som började användas i slutet av 1960-talet, till attraktivt besöksmål och från slutet av 1980-talet populär naturcamping. Området ligger längs Ljusnans västra sida och ingår i länsstyrelsens rapport 1997:12 "Värdefull natur i Gävleborg" som del i Järvsöholmarna. Där går att läsa att "Holmarna är värdefulla för friluftslivet; som strövområde, för naturstudier och inte minst för en mycket omtyckt badplats vid Ljusnans strand". Området ligger idag utanför detaljplanelagt område och därmed finns begränsningar i att utveckla området vidare.

Syfte

Syftet med planläggningen att utveckla och underhålla Mines till en allmän badstrand samt att legalisera området som camping inom ramarna för riksintresseområdet för rörligt friluftsliv. Syftet är också att pröva markens lämplighet för en framtida utökning av campingområdet samt att möjliggöra för nya faciliteter. Inom planområdet finns en liten del våtmark samt tätvuxen slydominerad skog, som blivit lokal för fågellivet. Fågellivet och naturmiljön har funnits parallellt med bad- och campingverksamheten och är viktig för platsens karaktär, planen syftar även till att upprätthålla denna samverkan.

PLANDATA

Lägesbestämning, areal

Planområdet omfattar ca 4,5 hektar och ligger ca 6,4 km söder om centrala Järvsö, ca 1 km öster om riksväg 83 vid Ljusnans västra sida. Från riksväg 83 finns bilväg fram till området.

Markägoförhållanden

Planområdet består av tre fastigheter, Järvsö-Nybo 24:1, 4:2 och 1:10. Samtliga är privatägda. Arrendeavtal för att bedriva camping har tecknats mellan det lokala företaget och fastighetsägaren. Inom området finns väg på fastigheten Järvsö-Nybo 24:1, underhåll av vägen ingår i arrendeavtalet.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer

I fördjupad översiktsplan för Järvsö 2014-2024 står under rubriken "Riktlinjer med hänsyn till naturmiljö" punkt fyra att *"Ljusnan är en relativt outnyttjad resurs för rekreation och friluftsliv. En utveckling som gagnar stigar och leder, bad- och båtliv, fiske och camping är önskvärd"*, samt även att: *"Mines camping längst ner i sydöstra delen av planområdet har utvecklats till ett attraktivt besöksmål för lokalbefolkningen. För att utveckla området på sikt bör bebyggelse och markanvändning prövas mot bland annat översvämningsrisker och strandskydd."*

Detaljplaner, områdesbestämmelser, förordnanden

Området omfattas inte av detaljplan, områdesbestämmelser eller av sammanhållen bebyggelse.

1994 sökte och beviljades Järvsö södra byalag hos Länsstyrelsen bygglov för brygga vid Mines badplats.

Planuppdrag

Samhällsservicenämnden i Ljusdals kommun gav 2020-06-16 § 103 samhällsserviceförvaltningen i uppdrag att upprätta detaljplan för Järvsö Nybo 24:1, 4:2 samt 1:10 med stöd av 5 kap plan- och bygglagen.

Miljökonsekvensbeskrivning

Enligt 4 kap 34 § PBL skall en miljökonsekvensbeskrivning upprättas, om en detaljplan medger en användning av mark eller byggnader eller andra anläggningar som innebär en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten och andra resurser.

Enligt den undersökning om betydande miljöpåverkan, som är ett underlag för behovsbedömning av miljöbedömning, medför planens genomförande enligt kommunen inte betydande miljöpåverkan i den betydelse som avses i PBL, då naturcampingen i dagsläget redan är etablerad och då platsen kontinuerligt under åren varit föremål för verksamhet. Någon speciell miljökonsekvensbeskrivning har därför inte upprättats i samrådsskedet, kommunen har ansett att konsekvenserna för miljön kunde behandlas i planbeskrivningen.

I sitt samrådsyttrande upprepade länsstyrelsen sin mening från undersökningssamrådet om att en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap miljöbalken ska göras. I granskningsskedet har därför en miljökonsekvensbeskrivning upprättats med fokus på VA-frågor, Strandskydd, Riskfrågor – översvämning, ras och erosion, MKN samt Naturvärden.

Historik

Nuvarande badplats på Mines anlades av dåvarande Järvsö kommun efter beslut om utförande av Österbygdens vattendomstols dom den 18 juni 1964. 1990 skrevs avtal mellan nuvarande Ljusdals kommun och byaföreningen Nybogruppern om att åta sig ansvar för tillsyn och skötsel av badplatsen då kommunen beslutat att endast ansvara för 5 badplatser inom kommunen, varav Mines inte var en av dem. Nybogruppern har sedan dess gått upp i Järvsö södra byalag.

1992 tecknade byalaget arrendekontrakt för att driva badplats och mindre campingverksamhet med dåvarande ägaren av Järvsö-Nybo 24:1, Mellanskog Ekonomiska förening. Arrendet har fortsatt efter att fastigheten fått ny ägare.

Under åren från 1965 och framåt har byalaget ansökt om och beviljats ekonomiska bidrag från Länsstyrelsen via Arbråsjöarnas vattenregleringsföretag till badplatsens och även naturcampingens skötsel.

FÖRENLIGT MED 3, 4 OCH 5 KAP. MILJÖBALKEN (MB)

Miljöbalkens 3 kapitel behandlar grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Miljöbalkens 4 kapitel behandlar särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden i landet. Miljöbalkens 5 kapitel behandlar miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsförvaltning. Detaljplanen bedöms förenlig med bestämmelserna i miljöbalken.

Planområdet är i tre väderstreck omströmmat av älven Ljusnan, som i VISS (Vatteninformationssystem Sverige) ingår i Orsjöns vattenförekomst. Orsjön har enligt VISS god ekologisk status vilket också är kvalitetskravet vid nästa förvaltningscykel till 2027. För att uppfylla dessa krav begränsas möjlighet till hårdgjorda ytor i planen, lösning för omhändertagande av avlopp ska finnas och åtgärder för att förhindra erosion i kantzoner ska genomföras.

Riksintressen

I miljöbalken 3 kap 6§ står att "Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas. Områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet skall skyddas mot avsikter som avses i första stycket."

Planområdet ingår i eller berörs av flera riksintressen. Inget av riksintresseområdena eller riksintressevärdena bedöms utgöra en negativ påverkan eller påverkas negativt av planområdet vid detaljplanens genomförande.



Riksintresse rörligt friluftsliv

Området ligger inom riksintresse för rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap. Platsen har utgjort ett besöksmål för bad och friluftsaktiviteter för både lokalbefolkning och turister under lång tid. Ett viktigt skäl till planläggningen är att säkerställa att områdets naturvärden bevaras i samklang

med den utveckling som skett i form av badplats och simskola, camping samt mål för idrottsaktiviteter under sommaren.

Området är omnämnt i Länsstyrelsen Gävleborgs rapport 1997:12 "Värdefull natur i Gävleborg", som del i Järvsöholmarna. Där går att läsa att "Holmarna är värdefulla för friluftslivet; som strövområde, för naturstudier och inte minst för en mycket omtyckt badplats vid Ljusnans strand." Den allmänna tillgången till badplatsen kommer genom planarbetet att säkras som allmän plats, och befintliga strövstigar genom området ska i största möjliga mån bevaras.

Riksintresse kulturmiljövård

I Riksantikvarieämbetets redovisning "Områden av riksintresse för kulturmiljövården i Gävleborgs län" (X) enligt 3 kap 6 § miljöbalken, uppdaterat 2012-01-30, går att läsa följande om riksintresse X300, Järvsö centralbygd:

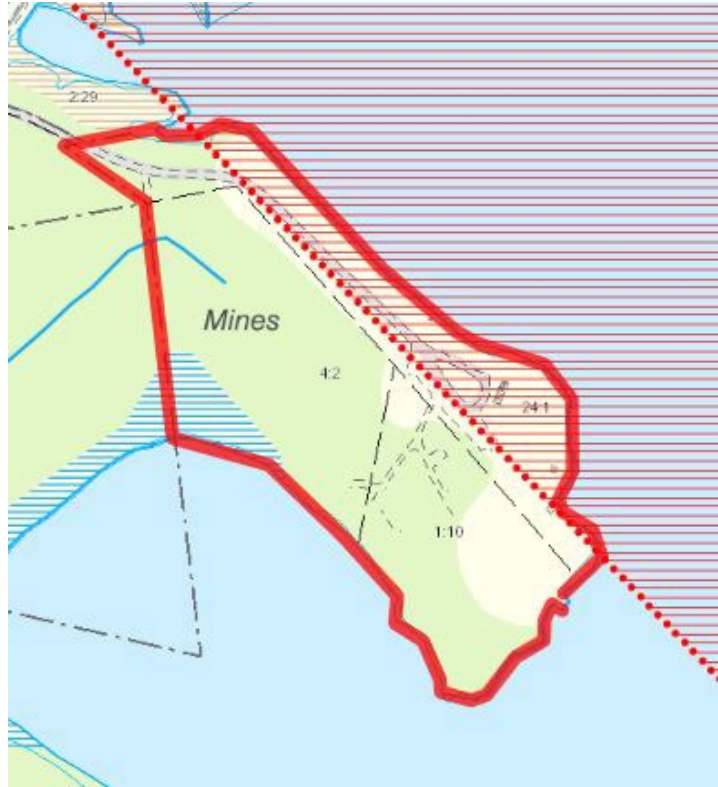
Motivering:

Odlingslandskap i dalgångsbygd med ovanligt stora slätter- och betesmarker, representativ hälsingebebyggelse från 1700- och 1800-talet med anknytning till protoindustrin samt sockencentrum

Uttryck för riksintresset:

Odlingsmark med våtmarker i dalbotten och ängslador. Kyrkön med Järvsö kyrka från 1800-talet - en av landets största sockenkyrkor, prästgård från 1730-talet och en av landskapets intressantaste runstenar, Stene gård med herrgårdsliknande bebyggelse från 1800-talets andra hälft, byar belägna på högre partier med ståtliga hälsingegårdar. Linberedningsverk samt rester av andra vattendrivna anläggningar.

Den del inom planområdet som omfattas av riksintresse för kulturmiljövård (Kulturmiljö X300) enligt MB 3 kap 6§ är ca 0,9 ha. Området användes vid mitten av 1960-talet som upplag för timmer under flottningen, och där ligger även en bilväg ut till själva Minesudden. Angränsande område i sydväst användes som odlings- och betesmark fram till slutet av 1960-talet, därefter lämnades det att växa igen. Inom området finns ingen representativ hälsingebegygelse. Planen kommer inte att negativt påverka riksintresset för kulturmiljö.



Planområdet med riksintresse för kulturmiljö inom randigt fält.

Fornminnen

Inom planområdet finns inga fornminnen registrerade. Närmaste registrerade fornlämning utgörs av en blästbrukslämning, vilken utgör rester av en järnframställningsplats från järnåldern vilka ofta ligger i anslutning till vattendrag eller myrmarker.

Enligt Läns museet Gävleborg är det på platser liknande Minesudden ganska vanligt att man stöter på förhistoriska boplatzlämningar, dock ligger platsen lågt i relation till vattnet varför den utgjort ett utsatt läge för boplatser med tanke på höga vattennivåer.

Enligt 2 kap 10§ Kulturminneslagen ska grävning och annat arbete omedelbart avbrytas om fornminnen påträffas, fynd ska omedelbart anmälas till Länsstyrelsen.

Riksintresse naturvård

Området ligger inom riksintresse för naturvård enligt MB 3 kap 6§. Enligt länsstyrelsen Gävleborgs rapport 1997:12, Värdefull natur i Gävleborg, hör området till Minesängarna och Minesviken med goda viltbiotoper och förnämliga fågellokal. I nordvästra delen av planområdet övergår strandvegetationen i våtmark som sträcker sig utanför planområdet in mot Minesviken. Området är upptaget i den Nationella våtmarksinventeringen och bedöms ha högt naturvärde. Påverkan på detta område ska minimeras och kvartermarken kommer inte att beröra området. Växt och djurliv har här liksom för övriga området existerat i samklang med övrig verksamhet och bedöms därför inte bli utsatt för någon negativ påverkan av planområdet.

Området mellan Milåns utlopp och planområdet, som också ingår i området Minesängarna och Minesviken, är liksom delar av planområdet tätt bevuxet.

Dessa områden kompletterar varandra med sina egenskaper som främjar naturliga förutsättningar och värden för turismen och friluftslivet. Längs planområdets västra sida läggs allmän platsmark med bestämmelsen *NATUR₁*, med betydelserna *Natur och friluftsliv, ej camping*, för att upprätthålla en korridor tillägnad strandnära djur- och växtliv samt för att säkra allmänhetens tillgång till naturområdet.

Natura 2000

Järvsöholmarnas naturreservat består av Storholmen nordost om Mines och Kossholmen ca 200 m öster om Mines. Gränsen för natura 2000-området ligger ca 100 m öster om planområdet, i älven mitt emellan. Motiveringen till utnämningen är att *"På Järvsöholmarna finns artrika gräsmarker med många hävdgynnade växtarter. Området har också ett rikt fågelliv"*. Om detta går att läsa i "Bevarandeplan för natura 2000-området SE0630083 Järvsöholmarna". I beslutet om naturreservatet som upprättades 1987 går även att läsa *"Holmarna är av stort värde såväl ur geologisk, biologisk och kulturell synpunkt som för turism och friluftsliv. I samband med den fysiska riksplaneringen har de därför förklarats vara av riksintresse för såväl naturvård som för friluftsliv och kulturminnesvård."*

Riksintresset tillkom efter att verksamhet pågått på Mines under en längre tid. Detaljplanen syftar till att legalisera och utveckla den befintliga naturcampingen på ett sätt som inte negativt ska påverka naturmiljön i och omkring området samt att främja friluftslivet vars värde även påtalas i beslutet, varför den inte betraktas som något ytterligare hot eller störning på natura 2000-området.



Utsikt från Mines norra strand mot Järvsöholmarnas naturreservat i öster Foto: privat

Riksintresse för totalförsvarets militära del

Området ligger inom riksintresset för totalförsvarets militära del, påverkansområde väderradar Hudiksvall. Planen utgör ingen påverkan på riksintresset.

FÖRUTSÄTTNINGAR, FÖRÄNDRINGAR OCH KONSEKVENSER

Natur

Naturmiljö

Utöver nuvarande naturcampingområde består området av mestadels blandskog och

en badstrand. Nordvästra delen av planområdet är tätt bevuxet av blandskog och sly. För att kunna utöka campingområdet kan viss skog komma att behöva avverkas vilket ska ske på ett sånt sätt att varierande arter av träd och buskar finns kvar, samt att campingen bibehåller känslan av naturcamping. Skogsområdet i nordvästra delen av planområdet övergår i en våtmark med högt naturvärde som sträcker sig in i Minesviken, den delen av området berörs inte av kvartersmark och kommer inte att påverkas av campingens utökning.

I och med att naturvärdena och campingverksamheten existerat parallellt på platsen under en längre tid, och att utökningen av campingen kommer att vara begränsad och med tydliga förutsättningar för bevarande av växtlighet, bedömer kommunen att verksamheten inte väsentligt kommer att ändra naturmiljön.

Djur och växtliv

Minesängarna hade förr stor betydelse för främst slätter men även för bete. På grund av förändrade ägarformer och behov av utkomst har de i stor utsträckning lämnats att växa igen. Minesängarna som till största delen utgörs av området väster om planområdet karaktäriseras därför i dag till stor del av buskvegetation och blandskog vilket istället har fått stor betydelse för fågellivet. Tillsammans med Kossholmen och Storholmen öster om Mines samt Minesviken väster om planområdet utgör själva planområdet en del i ett större sammanhang där området kring den nuvarande badplatsen och naturcampingen med sin sammansättning av öppen mark och skog utgör ett komplement till de övriga fågellokalerna.

Enligt artportalens och skogsstyrelsens sökfunktioner har skyddade arter av fågel observerats inom eller i direkt närhet till området, även Naturskyddsföreningen i Ljusdal har presenterat en lista med fågelobservationer 1975-2020, "Fåglar vid Minesområdet, Järvsö" (Bilaga 1 till Miljökonsekvensbeskrivningen). Platsen utgör enligt Naturskyddsföreningens lista, framför allt under våren, häckningsplats och även rastplats för vissa arter.

Utter har även observerats i planområdets närhet. Uttern kan vandra långa sträckor och en etablering på platsen kan därför inte säkerställas. Utter är en skyddad art och vid påvisad etablering kan skyddsåtgärder genomföras, som exempelvis att skapa möjligheter för uttern att förflytta sig utan att korsa vägar.

Vid exploatering och eventuellt utökande av campingområdet ska hänsyn tas till att lokaler för fågellivet bevaras. Buskvegetationen vid planområdets västra del bibehålls längs strandlinjen med öppningar för utsiktspunkter, bestämmelse om detta införs i kartan. Den växtlighet i form av träd och buskvegetation som idag finns på området ska vid behov röjas och avverkas med varsamhet, då den även armerar marken och förhindrar erosion.

Inom kvartersmarken införs bestämmelse som hindrar att träd avverkas för annat syfte än väg, byggnad samt uppställningsplatser för tält, husbil och husvagn.



Växtlighet vid nuvarande naturcamping. Minesviken i bakgrunden till vänster Foto: privat

Markbeskaffenhet och geotekniska förhållanden

Hela området består enligt SGU's (Sveriges Geologiska Undersökning) jordartskarta av älvsediment och sand. Älvsediment och sand har god genomsläpplighet för exempelvis regn, och har därför gynnsam påverkan på grundvattenbildning. Markens genomsläpplighet utgör en fördel för infiltration av dagvatten, varför endast 10% av ytan inom området får hårdgöras.

Området är plant med en höjdskillnad om ca 1-1,5 m inom hela området. Älvsediment och sand kan ha potentiellt hög eroderbarhet, bland annat beroende på andelen silt i materialet, dock minskar risken för skred när marken inte sluttar. Då älven är reglerad kan vattennivåerna variera över tid. Den nordöstra strandlinjen är mest utsatt för slitage från älvens påverkan, framför allt vintertid då isarna glider upp och ner längs stränderna och orsakar erosion.

Vid översvämningar och tillfällig höjning av grundvattennivån kan jämvikten i marken störas. Markbeskaffenheten gör att vatteninnehållet och därmed portrycket i marken i strandområdet kan ligga kvar medan vattennivån i älven sjunker, vilket kan utgöra risk för skred om markytan närmast vattnet utsätts för belastning.

En enklare undersökning av markförhållandena på platsen har gjorts, vilken legat till grund för förslag på grundläggningsmetod för mindre byggnader. (se Bilaga 1 och 2 till Planbeskrivningen)

Vattenområden

Enligt 2 kap 2§ Plan och bygglagen står att mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov.

Grundvatten

Området berör i den norra delen grundvattenförekomsten Grönås WA91225323. Förekomsten har god kemisk och kvantitativ status och uttagsmöjligheterna bedöms som goda. Grundvattenförekomsten får inte påverkas negativt av detaljplanen. Negativ påverkan kan exempelvis vara torka och sämre tillförsel av vatten. I planen införs bestämmelser för att förhindra att för stora ytor hårdgörs och därmed hindrar vatten från att filtreras ner i marken.

Badstrand och bryggor

Mines camping och badstrand ligger på en udde och omgärdas i tre väderstreck av vatten. I planområdets södra del, utanför sandstranden, är bryggor förlagda under badsäsongen vilka tas upp under vintersäsongen. Området utanför stranden i planområdets södra del får bestämmelsen "W₁", vattenområde, öppet vatten där mindre bryggor får anläggas. Bestämmelsen syftar till att säkra området för endast bad och badbryggor enl Boverkets föreskrifter (2020:5) om detaljplan – 3 kap 3§. 1994 sökte och beviljades Järvsö södra byalag hos Länsstyrelsen bygglov för brygga vid Mines badstrand. Strandskyddet upphävs inom vattenområdet.

För skötsel av badplatsen och badbryggor ansvarar Järvsö södra byalag.

Bebyggelseområden

Campingområdet planläggs i första hand som kvartersmark med beteckningen "N₁", friluftsliv och camping. I användningen ingår områden för campingplatser med tillhörande verksamheter.

Området för badstranden samt området som sträcker sig längs uddens nordöstra del planläggs som allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap med beteckningen "NATUR₂", friluftsliv och bad. Vid badplatsen kan enklare omklädningsutrymmen bli aktuella. Inom kvartersmarken mellan infartsvägen och den nordöstra strandkanten får ingen bebyggelse ske innan åtgärder för att förhindra skred eller erosion vidtagits, vilket bestäms med ett villkor för lov, "a₂"(PBL 4 kap 14§). Detta för att förhindra att markytan närmast vattnet utsätts för belastning och orsakar skred vilket närmare beskrivs under rubriken "*Markbeskaffenhet och geotekniska förhållanden.*"

Befintlig bebyggelse

Inom planområdet finns några mindre byggnader som ursprungligen flyttats till platsen för badplatsens skötsel, men som nu även används för campingens skötsel samt hygien- och avfallsändamål.

Ny bebyggelse

Användningen "N₁", friluftsliv och camping, är endast avsedd för uppställning av tält, husvagnar och husbilar. Även servicebyggnader och de byggnader och anläggningar som behövs för driften av campingen ingår. Det kan till exempel vara byggnader för personlig hygien och omklädning, miljöhus, förråd, vindskydd, transformatorstationer, kiosker, receptionsbyggnader och förråd knutna till användningen. I planen införs en begränsning av yta för bebyggelse till maxmalt 200m² inom kvartersmark. Vid byggnation ska förslag på grundläggningsmetod enligt bilaga 1 och 2 till planbeskrivningen följas

Strandskyddet upphävs inom kvartersmark.

Placering, utformning, utförande

Hela området ligger under nivå för beräknat 100-årsflöde, beräknat 200-årsflöde samt beräknat högsta flöde. Inom planområdet kommer därför ingen samhällsviktig infrastruktur att bli aktuell. Den största delen av området utgörs, förutom skogbeväxtade delar, av campingplatser för tält, uppställningsplatser för husvagn och husbil samt badplats. Byggnader för exempelvis hygien- och serviceändamål som uppförs inom området skall därför, enligt bestämmelsen "b₁" i plankartan, uppföras på ett sånt sätt att de inte tar skada vid beräknat 100-årsflöde som uppgår till lägst +116,36 m över nollplanet enligt RH2000 (Rikshöjdsystemet). Högsta punkten inom området är +115 m över nollplanet förutom på enstaka små ytor med +116 m över nollplanet. Placering av byggnader hänvisas till kvartersmarken i den centrala delen av området.

Maximal byggbar yta, e₁, anges i plankartan till 200 m² inom kvartersmark, vilket möjliggör komplementbyggnader för campingens drift och skötsel. Enligt bestämmelse "f₁" i kartan ska byggnader utformas på ett sätt som smälter in i den omgivande miljön karaktäriserad av naturområdet.

En bestämmelse om maximal hårdgjord yta till max 10 % av markytan, "n₁", har satts för att möjliggöra för ytvatten att naturligt kunna tränga ner i marken. Med hårdgjord yta menas i hydrotekniska sammanhang en sådan yta där vatten inte kan infiltrera marken, utan allt regnvatten och smältvatten rinner snabbt ut till sjöar och vattendrag.

Enligt plan- och bygglagen 9 kap 11§ krävs marklov för schaktning eller fyllning som inom ett område med detaljplan avsevärt ändrar höjdläget inom en tomt eller för mark inom en allmän plats.

Offentlig service

Området ligger ca 6,4 km söder om centrala Järvsö med butiker och kommunal service. Ca 1,5 km bilväg väster om camping och badplats ligger en lågstadieskola, Nybo skola, samt tillhörande fritids. Från skolan är planområdet tillgängligt via gång- och cykelväg samt mindre bilväg.

Tillgänglighet (tillgänglighet inom och mellan områden)

Mines camping ligger ca 1 km öster om riksväg 83. Bilvägen som finns fram till området korsas av en bevakad järnvägsövergång. Vägen fram till området omfattas av vägsamfällighet för Järvsö sockens storskifteslag. Längs riksväg 83 finns gång- och cykelväg som ansluter till busshållplats i både nord- och sydlig riktning, med anslutning från västra sidan av riksvägen via gång- och cykeltunnel.

Området är flackt och utan påtagliga höjdskillnader. Hårdgjorda ytor finns för att nå campingplatser och tillhörande servicebyggnader, därutöver är området för nuvarande naturcamping och bad gräs- och sandtäckt. För att bättre tillgängliggöra badstranden och vattnet bör någon form av ramp längs badstranden ner mot vattnet uppföras. För att säkerställa tillgängligheten till parkering samt badstrand, som ligger på allmän platsmark, omfattas tillfartsväg och parkering samt anslutning till badstranden av bestämmelserna allmän plats "gata" samt "gång".

Jämställdhet

Camping och badplats ligger i ett område med mycket obetydliga höjdskillnader. Badplatsens tillgänglighet även för rörelsehindrade är därför mycket god, förutsatt att stranden och vattnet görs tillgängligt för exempelvis rullstol eller rullator. Allmänna omklädningsrum i anslutning till badstranden bör uppföras för att förbättra förutsättningarna för badgästerna att kunna byta om avskilt.

Ur ett jämställdhetsperspektiv utgör planen en förbättring då tillgängligheten och tillgången till badplatsen och naturområdet närmast vattnet säkras för allmänheten.

Strandskydd

Hela planområdet omfattas enligt MB 7 kap av det utökade strandskyddet på 200 m från strandlinjen vid normalt vattenstånd. Allmänhetens tillgång till Mines badstrand samt naturområdena närmast vattnet säkras genom att göra området till allmän platsmark NATUR₁, "*Natur och friluftsliv, ej camping*" samt NATUR₂, "*Friluftsliv, bad och camping*".

Enligt miljöbalken 7 kap 18c § utgör särskilt skäl för att upphäva strandskyddet att området enligt:

Punkt 1: "...redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften".

Mines har varit tillgänglig via bilväg sedan flottningsverksamheten pågick under 1950- och 60-talet med timmerupplag längs den norra stranden, och verksamhet har pågått under åren fram till att stranden började användas som badplats på 1960-talet. Platsen började användas för campingändamål i början av 1990-talet, och arrendeavtal med tidigare och nuvarande markägare finns som styrker användningen. Under åren har bidrag till bland annat campingverksamheten betalats ut av Länsstyrelsen via Arbråsjöarnas regleringsfond, vilket finns dokumenterat i protokoll förda av byalaget.

Punkt 5 "...behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området."

Platsen finns omnämnd i den fördjupade översiktsplanen för Järvsö 2014-2024. För närvarande finns behov av fler campingplatser i och omkring Järvsö. Mines med sitt avskilda läge utgör ett bra komplement till de befintliga mer centralt belägna campingplatserna. De föreslagna planen bedöms ligga i linje med ambitionerna att främja naturupplevelser och friluftsliv, och en alternativ placering med samma syfte skulle vid nyetablering utgöra ett större ingrepp i naturmiljön än vad en utökning av den nuvarande verksamheten skulle innebära.

Konsekvenser för planområdet

Utan detaljplan

Den nuvarande campingverksamheten på planområdet har pågått under drygt 30 år, och kommer troligtvis att fortgå oavsett planläggning. Detta skulle kunna innebära att aktiviteter och eventuell utökning genomförs på ett sätt som inte sker i samklang med

naturförutsättningarna, och utan krav på säkerhet med avseende på översvämning, erosion och miljökvalitetsnormer.

Med detaljplan

Ett genomförande av planen innebär förtydliganden gällande naturmiljön på platsen och säkrar tillgängligheten till naturområdena längs stranden för allmänheten. En bestämmelse om begränsning av hårdgjorda ytor underlättar för dagvatten att filtrera ner i marken, och förtydligande om erosionsrisk- och skydd kan förhindra att strandlinjen påverkas av bland annat olämplig bebyggelse eller vinterisar. Området som tillåts användas för campingändamål medger bebyggelse men ställer krav på att byggnader inte skall ta skada vid eventuell översvämning samt. Genomförandet av en detaljplan säkrar förutsättningarna för riksintresset för det rörliga friluftslivet.

Störningar, hälsa och säkerhet

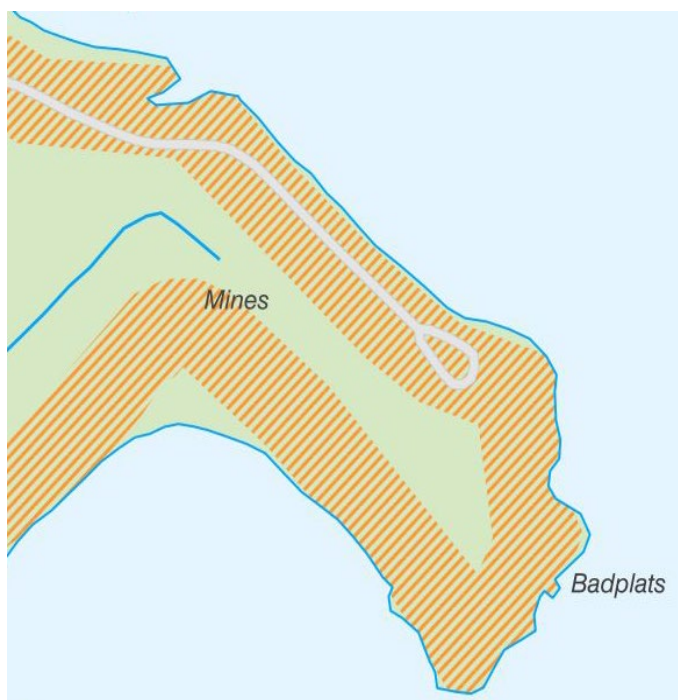
Buller

Drygt 500 meter från planområdet löper en järnväg vars tågtrafik orsakar visst buller. Området mellan järnvägen och planområdet är skogbevuxen vilket bidrar till att dämpa ljudet från tågtrafiken. Den bilväg som ansluter till planområdet och leder genom campingen fram till parkeringsplatsen förutsätts inte bidra till nämnvärt störande buller.

Störningar från tåg- eller båttrafik uppstår i detta fall tillfälligt vid ett boende som även det kan betraktas som tillfälligt, och påverkar därför inte hälsan menligt enligt miljöbalken 9 kap 3§.

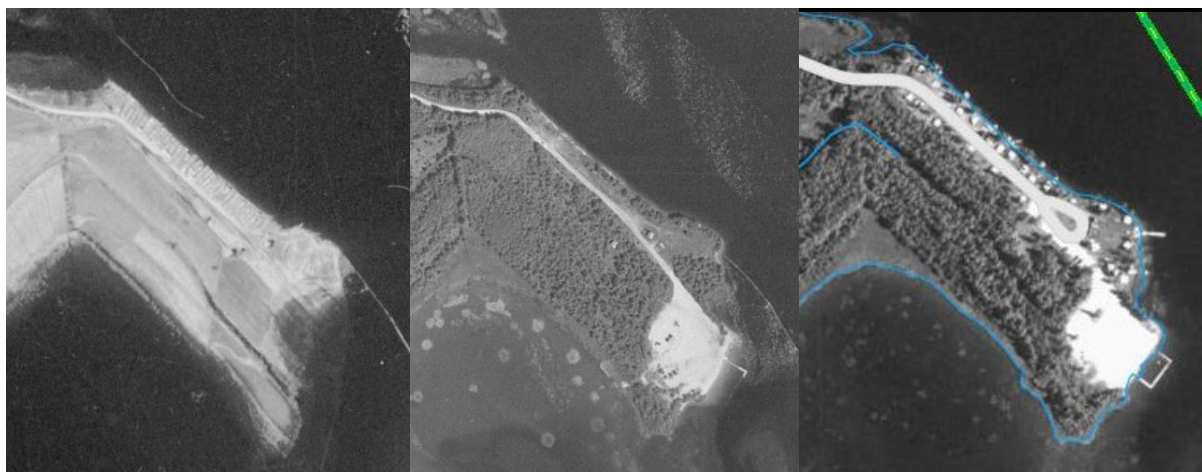
Ras och skred

De yttre delarna av planområdet utgörs av strandområde, vilken enligt SGU's kartvisare består av skredbenägen mark. Höjdskillnaden mellan de centrala delarna av området och strandkanterna i nordost och sydväst omfattar ca 1-1,5m. Marken består av älvsediment och sand, vilket är ett material som är genomsläppligt men där



vatten (grundvatten, översvämningssvatten) på grund av andelen silt i älvsedimentet kan öka portrycket och därmed skapa skredbenägenhet. Den flacka topografin gör dock att skredrisken är liten, och om växtlighet bevaras tar denna upp mycket vatten vilket kan påverka grundvattennivåer och minska portrycket. Ingen permanent bebyggelse bör placeras längs strandområdet då högre tryck på de erosionsbenägna delarna av områdena i kombination med lägre vattennivåer i älven kan utgöra risk för skred. Området närmast nordöstra stranden har i plakartan bestämmelsen allmän plats *Natur₁*. Byggnation hänvisas till centrala delar av planområdet.

Bild: SGU's kartvisare för ras och skred



Flygfoton från lantmäteriets historiska kartor över området tagna i tur och ordning (från vänster) ca 1960, ca 1975 samt 1999. Bilderna visar att det sedan flottningen på 1960-talet då älven fortfarande var oreglerad fram till idag inte skett någon större påverkan på det nordöstliga strandområdet. Mellan 1960-talet och 1975 har området gått från att vara brukad jordbruksmark och timmerupplag till att användas som allmän badstrand, och sydöstra delen har fyllts ut med sand.

Skador till följd av erosion kan förebyggas, motverkas eller repareras. I detta fall, där området ingår i naturvårdsområde och angränsande till Natura 2000-område, bör främst naturanpassade erosionsskydd användas för att framför allt förebygga och motverka erosion.



Bild ovan tagen från sydöst, som visar den nordöstra strandkanten. Vattennivån i älven är förhållandevis låg, och isen ligger fortfarande mot stranden. Till vänster i bilden syns hur viss erosion har gjort att sand och stenar släppts. Bild till höger visar samma strandkant från nordväst. Foto: privat



Befintliga träd, buskvegetation och annan växtlighet nära vattnet ska i så hög utsträckning som möjligt behållas för att stabilisera marken i kantzonen, och förhindra erosion. Liksom bilderna ovan visar har växtligheten stor betydelse för hållfastheten i kantzonen, och där ingen naturlig växtlighet finns ska lämplig åtgärd vidtagas som exempelvis nyplantering av naturligt förekommande växter med stabiliserande effekt.

Enligt PBL Kunskapsbanken bör naturanpassade erosionsskydd:

- Kombinera ekosystembaserade lösningar med tekniska lösningar.
- Minimera skadan på eller gynna naturliga morfologiska och ekologiska strukturer och funktioner, utan att äventyra skyddets funktionalitet och hållfasthet.
- Möjliggöra anpassning till effekter av förändrat klimat.

Alternativt kan någon form av strandskoning kombinerade med vegetation användas, som exempelvis skyddande skikt av sten på erosionskänsliga områden. Enligt 11 kap 9§ MB (Miljöbalken) krävs tillstånd för vattenverksamhet, vad som avses med vattenverksamhet uppräknas under 3§ i nämnda kapitel.



Exempel på strandskoning i form av block eller sprängsten. Bild SGI

Skred inträffar vanligtvis i samband med snösmältning, tjällossning och perioder med mycket regn, till exempel vår och höst. Användningen av campingen är till största delen förlagd till sommarhalvåret, då mycket av nederbörden avdunstar och då växter suger upp mycket av markvattnet. Därför är det viktigt att växtlighet framför allt inom strandområdet i nordöst bevaras i högre utsträckning. Ytterligare uppgifter om markförutsättningarna står under rubriken "Markbeskaffenhet och geotekniska förhållanden" på sidan 9 i beskrivningen.

Höga flöden

Hela området ligger under nivå för beräknat 100-årsflöde, beräknat högsta flöde samt beräknat 200-årsflöde enligt länsstyrelsens geodatakatalog. Bestämmelse, " b_1 ", är införd i plankartan om att byggnader som uppförs inom området skall uppföras på ett sånt sätt att de inte tar skada vid ett eventuellt 100-årsflöde som beräknas uppnå +116,36 meter över nollplanet enligt RH2000 (Rikshöjdsystemet). Högsta punkten inom området är +115 meter över nollplanet förutom på enstaka små ytor med högsta punkt +116 meter över nollplanet.

Beräknat högsta flöde enligt länsstyrelsens geodatakatalog uppgår till +117,9 meter över nollplanet enligt RH2000, men då ingen permanent bostadsbebyggelse kommer att tillåtas inom planområdet tillåts byggnader uppföras med hänsyn taget till beräknat 100-årsflöde. För 200-årsflöde finns i dagsläget inget dokumenterat värde i meter över nollplanet för Ljusnan.

Tilläggas kan att enligt Vattenmyndigheternas åtgärdsplan för Ljusnans avrinningsområde är regleringsgraden för Ljusnan 21,3 %. Det innebär att en stor del av årets vattenföring under vår, sommar och delvis under hösten, lagras i de stora regleringsmagasinen i älvens övre delar för att portioneras ut under vintern när elbehovet är som störst. Sannolikheten för höga flöden är därmed mindre under bad- och campingsäsongen.

Det finns dock en sannolikhet för skador på tillfälligt uppställd egendom vid eventuell översvämning. Enligt Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) har kommunen skyldighet att agera med räddningsinsatser i den utsträckning det är möjligt vid plötsligt inträffade olyckshändelser. En eventuell översvämning kan inträffa plötsligt eller som ett långsamt skede. Vid ett långsamt skede räknas inte översvämning som olyckshändelse enligt Lagen om skydd mot olyckor (2003:778), ansvaret för kommunen innebär därmed i vanlig ordning att hindra eller begränsa skadorna men inte nödvändigtvis att ersätta förstörd egendom.

Information om att området kan vara utsatt för höga flöden bör delges de campinggäster som besöker platsen, för att skapa medvetenhet samt beredskap.

Vattenkvalité och miljökvalitetsnormer

Planområdet är i tre väderstreck omströmmat av älven Ljusnan, som i VISS (Vatteninformationssystem Sverige) ingår i Orsjöns vattenförekomst. Orsjön har enligt VISS god ekologisk status. För att upprätthålla statusen är det viktigt att ekologiskt funktionella kantzoner bibehålls längs vattnet, dvs att växtlighet finns längs strandremsan för att underlätta filtreringen av föroreningar innan de når vattnet samt för att motverka erosion. Längs strandremsan är ingen bebyggelse tillåten. Mängden hårdgjorda ytor ska begränsas så att dagvatten tillåts filtrera ner i marken. Naturliga torrlagda diken som löper genom området ska bibehållas i egenskap av fördröjningsfunktion för dagvatten. Lösning för avlopp ska utformas med normal skyddsnivå i linje med Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten samt kommunens riktlinjer för rening av enskilt avloppsvatten.

Orsjön uppnår inte god kemisk status enligt VISS. Problemet beror på långväga luftburna föroreningar och bedöms ha en så omfattning och karaktär att det saknas tekniska förutsättningar att åtgärda det.

Luftkvalité

Enligt SLB-analys (Stockholms Luft- och Bulleranalys) är beräknad årsmedelhalt av partiklar (PM₁₀) 0-15 µg/m³. Normvärdet som ska klaras är 40 µg/m³, luftkvalitén är därmed mycket god. Beräkningarna baseras på utsläpp och mätningar i regionen och halterna gäller två meter ovan mark för ett meteorologiskt normalt år. Detaljplanen innebär ingen risk för försämring av luftkvalitén.

Trygghet

Inom område "W₁" utanför stranden är endast bad samt badbryggor tillåtet. En precisering av en bestämmelse innebär att endast det som anges i preciseringen är

tillåtet inom området, enligt Boverkets föreskrifter (2020:5) om detaljplan – 3 kap 3§. Alltså är ingen trafik med motordrivna vattenfordon tillåten inom området.

Åtgärder inom planområdet bör vidtagas för att se till att trafikhastigheten till och från badstranden via campingområdet hålls nere samt att sikten vid genomfarten är god. Placering av byggnader och entréer bör göras medvetet för att skapa en trygg miljö. Eventuell belysning skulle tillföra området större känsla av synlighet och trygghet.

Gator och trafik

Gatunät

Mines camping och badplats är förbundet med riksväg 83 via en mindre enskild väg som sträcker sig fram till badplatsens parkering. Utanför planområdet ingår vägen i en vägsamfällighet, innanför området ansvarar markägare och arrendator för vägen. Inom planområdet kommer eventuellt väg att uppföras för att skilja campingen från den allmäntillgängliga genomfarten till badplatsen. Till- och utfartsväg placeras lämpligast i områdets centrala delar med mindre risk för påverkan av eventuell erosion. I arrendeavtalet för campingverksamheten ingår skötsel och underhåll av väg.

Utökningen av campingverksamheten kommer att innebära att fler ställplatser blir tillgängliga för husvagnar och husbilar, dock kommer trafiken inte att öka nämnvärt jämfört med tidigare då det som genererar mest trafik inom området är badplatsen som varit besökt sedan 1960-talet.

Gång och cykeltrafik

Från västra sidan av riksväg 83 finns gång- och cykelväg som via tunnel under riksvägen förbinds med östra sidan och vägen mot camping och badplats.

Kollektivtrafik

Längs riksväg 83 finns busshållplatser som förbinds via gång- och cykelväg till bilväg till och från planområdet. Busshållplatserna trafikeras dagligen med ett flertal avgångar.

Parkering

Badplatsen och campingen har för närvarande en gemensam parkering. För campingens räkning kan fler parkeringsplatser bli aktuella på kvartersmark.

Teknisk försörjning

Vatten, avlopp och dagvatten

Området ingår inte i verksamhetsområde för vatten och avlopp. Arrendatorn av campingen avser att borra för eget vatten samt att anlägga ett minireningsverk för avlopp. Dagvatten ska tillåtas att infiltrera genom marken inom området genom minimal hårdgörning av ytor. Genom planområdet löper torrlagda diken, dessa ska behållas för att utgöra fördröjningsmagasin för dagvatten.

För enskilda avloppsanläggningar krävs tillståndsansökan hos miljöenheten i Ljusdals kommun. Ansökan ska beskriva belastning och förutsättningar på platsen varefter miljöenheten är med och beslutar om storlek och placering av anläggningen i samråd med arrendator och fastighetsägare. Vid anläggningar om 25-200 PE (personekvivalenter) får anläggningsägaren en provtagningsplan som regelbundet skall fyllas i och skickas till kommunens miljöenhet för säkerställande av god funktionalitet i anläggningen.

Arrendatorn av campingen har föreslagit en lösning för omhändertagande av avlopp inom området vilken miljöenheten på kommunen är informerad om. Miljöenheten ser inga direkta hinder för en installation förutsatt att en sedvanlig provning genomförs.

Om minireningsverk installeras ska detta vara CE märkt och ha en prestandadeklARATION.

Värme, fjärrvärme

Området kommer att användas för tillfälliga boenden i första hand under sommarhalvåret, varför ingen särskild anläggning för värmeförsörjning kommer att behövas. Fjärrvärme finns inte tillgängligt utanför centrala Järvsö.

EI

Området kan komma att anslutas till elnätet. Nätägare i närområdet är Ellevio.

Avfall, renhållning

Allt avfall ska hanteras utan risk för olägenhet för hälsa och miljö, avfallshanteringen ska därför ske med hänsyn till återvinning och återanvändning. Utrymmen för ändamålet bör uppföras. I Ljusdals kommun finns även möjlighet till hämtning av komposterbara hushållssopor, därför bör även denna möjlighet utnyttjas inom området. Det är Ljusdal Energi som ombesörjer hämtning av avfall i kommunen. Ca 1,5 km västerut från planområdet finns en miljöstation med containrar för återvinning.

Elektronisk kommunikation

Inget bredband eller fiber finns utbyggt inom området.

Fastighetskonsekvenser

Konsekvenser för varje enskild fastighetsägare med fokus på fastighetsbildning, gemensamhetsanläggningar, samfälligheter, inlösen, nyttjanderätt mm.

Hela området ligger inom strandskydde för Ljusnan, vilket därmed omfattar samtliga fastigheter inom planområdet. Strandskyddet syftar bland annat till att säkra allmänhetens tillgång till strandremsan, vilket inte förändras med upprättandet av detaljplanen. I samband med upprättandet av detaljplanen omvandlas de inre delarna av planområdet till kvartersmark där strandskyddet upphävs.

Fastighet Järvsö-Nybo 4:2

Delar av fastigheten planläggs som kvartersmark N₁, *Friluftsliv och camping*, och innehar därmed byggrätt. Delar av fastigheten planläggs som allmän plats Natur₁, med betydelsen *Natur och friluftsliv, ej camping*. Inom kvartersmark finns byggrätt om maximalt 200 m² för byggnader till för campingens ändamål.

Fastighet Järvsö-Nybo 24:1

Delar av fastigheten planläggs som kvartersmark N₁, *Friluftsliv och camping*, och innehar därmed byggrätt. Delar av fastigheten planläggs som allmän plats Natur₂, med betydelsen *Friluftsliv och bad*. En liten del i planens norra del ingår i allmän plats Natur₁, med betydelsen *Natur och friluftsliv, ej camping*. Inom fastigheten finns idag väg och parkeringsplats som försörjer både bad och naturcamping. För vägens och parkeringens skötsel ansvarar campingens arrendator via arrendeavtal. För att

säkerställa tillfartsväg till den allmänna platsmarken planläggs väg och parkering som allmän plats *gata* samt *gång*.

Fastighet Järvsö-Nybo 1:10

Delar av fastigheten planläggs som kvartersmark N₁, *Friluftsliv och camping*, och innehar därmed byggrätt. Delar av fastigheten planläggs som allmän plats Natur₁, med betydelsen *Natur och friluftsliv, ej camping*. Delar av fastigheten planläggs som allmän plats Natur₂, med betydelsen *Friluftsliv och bad*. För den del som omfattas av allmän plats med enskilt huvudmannaskap ombesörjs skötsel och underhåll av arrendator för camping respektive badplats.

För campingverksamheten finns arrendeavtal mellan ett lokalt företag och respektive fastighetsägare, skötsel av allmän plats ingår i arrendeavtalet. Järvsö Södra byalag har avtal med markägarna för skötsel av badplats, badbryggor och diverse arrangemang inom området.

Enligt Plan- och bygglagen (2010:900) 14 kap. 15§ är den som ska vara huvudman för en plats med enskilt huvudmannaskap skyldig att på fastighetsägarens begäran förvärva äganderätt, nyttjanderätt eller annan särskild rätt till marken eller utrymmet.

Eventuella behov av fastighetsbildning, inrättande av gemensamhetsanläggningar, servitut och andra fastighetsrättsliga åtgärder handläggs av Lantmäterimyndigheten.

GENOMFÖRANDE

Organisatoriska frågor

Tidplan

Planarbetet bedrivs från och med granskningen genom ett utökat förfarande och antas av kommunfullmäktige. Preliminär tidplan:

Samråd	-	första kvartalet 2021
Granskning	-	tredje kvartalet 2021
Antagande	-	första kvartalet 2022
Laga kraft	-	andra kvartalet 2022

Genomförandetid

Genomförandetiden sätts till 5 år från det datum planen vinner laga kraft. När genomförandetiden har gått ut fortsätter planen att gälla till dess den ersätts, ändras eller upphävs. Men efter genomförandetidens utgång får planen ersättas, ändras eller upphävas utan att de rättigheter som uppkommit genom planen behöver beaktas.

Ansvarsfördelning

Huvudmannaskap

Kommunen är inte huvudman för allmän plats. Efter att byaföreningen Nybogruppern 1991 skrev på ett avtal för att överta skötsel och tillsyn av badplatsen har Nybogruppern och senare Järvsö Södra byalag genom arrende av marken fram till 2019 stått för skötsel och tillsyn av både badplats och naturcampingområde.

Efter 2019 finns för badplatsen med tillhörande bryggor och byggnader arrendeavtal mellan markägare och Järvsö Södra byalag som har stått för skötsel av området. För naturcampingområdet samt även vägen inom området finns sedan 2019 arrendeavtal mellan fastighetsägaren och det lokala företag som arrenderar campingen, som bland annat omfattar skötsel av vägen. Tillfartsväg och parkering planläggs därför som allmän plats *gata* samt *gång*, med enskilt huvudmannaskap. Naturområdet bedöms utgöra ett rekreationsområde för både campingen och badplatsen och drift och underhåll bedöms kunna skötas av områdets arrendatorer.

När huvudmannaskapet för en plats är enskilt är det fastighetsägaren som ansvarar för den allmänna platsen. I detta fall har fastighetsägarna överlåtit ansvaret för de allmänna platserna till arrendatorer. Om en av fastighetsägarna inom området begär hos lantmäteriet att en gemensamhetsanläggning ska bildas för den/de allmänna platsen/platserna kan det vara förenat med kostnader för alla fastighetsägare inom planområdet.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Arrendatorn av campingen står för alla uppkomna kostnader i samband med exploatering, exempelvis flytt av ledningar, anslutningsavgifter, bygglovavgifter och eventuella utredningar.

Planavgift

Ingen planavgift tas ut i samband med bygglov. Sökanden betalar för detaljplanen enligt kommunens antagna plan- och bygglovtaxa.

Fastighetsrättsliga genomförandefrågor

Fastighetsrättsliga åtgärder är t ex avstyckning, fastighetsreglering, bildande av gemensamhetsanläggning, ledningsrätt samt servitut. Lantmäterimyndigheten genomför efter ansökan fastighetsrättsliga åtgärder genom lantmäteriförrättning efter det att detaljplanen vunnit laga kraft.

I samband med detaljplanearbetet kommer inga åtgärder enligt ovanstående uppräknat att ske som påverkar de befintliga fastigheterna. Området belastas inte av några ledningsrätter eller servitut. Arrendator ansvarar för erforderliga kontakter med lantmäteriet samt med fastighetsägare.

Plangränsen är lagd i direkt anslutning till fastigheterna Tå 5:39, Löräng 11:2 och Järvsö-Hamre 2:29. Gränspunkterna längs dessa fastighetsgränser är oklara, varför området närmast plangräns är planlagd som allmän platsmark med bestämmelsen Natur₁ där ingen bebyggelse får ske.

MEDVERKANDE TJÄNSTEPERSON

Kerstin Johansson
Planingenjör